

Predicting Cyberbullying of High School Students Using Attitudes toward Cyberbullying, Empathy, and Family Relationships¹

Patcharaporn Kongsawang², Narut Pornprasit³, and Ngamlamai Piolueang⁴

Received: August 23, 2023 Revised: October 26, 2023 Accepted: December 21, 2023

Abstract

At present, people are widely used social media, as it is a convenient and fast way for communication. However, it generates social problems as well, for instance cyberbullying among students. The purpose of this study was to determine the effect of the attitude toward cyberbullying, empathy, and family relationships on cyberbullying of upper secondary school students in Samut Sakhon Province. The participants were 314 students. The data were collected using an online questionnaire, with a reliability range of .68 to .91. It was found that student who has been victimized by online bullying has more instances of cyberbullying than those who have not experienced it ($\beta = .276, p < .001$), the attitude toward cyberbullying was positively associated with cyberbullying ($\beta = .146, p < .05$), and empathy was negatively associated with cyberbullying ($\beta = -.275, p < .001$). Family relationships were found not to be associated with cyberbullying ($\beta = -.056, p = .327$). The results of this study can be used to decrease cyberbullying among students, which includes increasing the negative attitudes toward cyberbullying and developing the empathy in students.

Keywords: Cyberbullying, attitude toward cyberbullying, empathy, family relationships

¹ This paper submitted in partial fulfillment of Master's Thesis in Community Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

² Graduate Student, Master's degree in Community Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, E-mail: aekongsawang@gmail.com

³ Assistant Professor at Psychology Department, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, E-mail: narut.po@ku.th

⁴ Assistant Professor at Psychology Department, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, E-mail: Ngamlamai.P@ku.th

การทำนายการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เจตคติต่อ การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก และสัมพันธภาพในครอบครัว¹

พัชรพร คงสว่าง² นรุตม์ พรประสิทธิ์³ และงามลัมัย ผิวเหลือง⁴

บทคัดย่อ

ในสังคมปัจจุบันมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลาย ทำให้ยุคสมัยนี้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย แต่กระนั้นความสะดวกสบายก็มาพร้อมกับปัญหาในสังคมไทยที่เกิดขึ้น นั่นก็คือการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่มีมากขึ้น ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก สัมพันธภาพในครอบครัว ที่มีต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 314 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามทางออนไลน์ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .68 - .91 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์สูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ($\beta = .276, p < .001$) เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีอิทธิพลทางบวกต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ($\beta = .146, p < .05$) และการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกมีอิทธิพลทางลบต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ($\beta = -.275, p < .001$) และสัมพันธภาพในครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ($\beta = -.056, p = .327$) จากผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำมาปรับใช้เป็นข้อมูลเพื่อลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

คำสำคัญ: การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก สัมพันธภาพในครอบครัว

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: aekongsawang@gmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: narut.po@ku.th

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: Ngamlamai.P@ku.th

ที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ ซึ่งทางด้านจิตใจในวัยรุ่นมักจะมี ความแปรปรวนทางอารมณ์ เช่น ความรู้สึกเศร้า สับสน เป็นต้น ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น (Lohaphatthanabamrung, 2022) วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการปรับตัวในการใช้ชีวิต เริ่มค้นหาอัตลักษณ์ในตนเอง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ให้สามารถเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนได้ และจากความต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน จึงนำมาสู่การเกิดพฤติกรรมที่รุนแรง เกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น มักเกิดจากความขัดแย้ง ความเห็นต่างของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปลุกลามจนนำไปสู่การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ โดยเริ่มใช้ถ้อยคำที่รุนแรงผ่านทางออนไลน์ โพสต์เสียดสี หรือสร้างความเสียหายด้วยข้อความด่าทอผู้อื่น (Manager Online, 2019) ซึ่งเป็นปัญหาที่มักเกิดขึ้นในวัยรุ่น อยู่เสมอ แต่ในปัจจุบันการใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิมในหลากหลายรูปแบบ มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลาย การใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้จากการทะเลาะเบาะแว้งกันแบบเผชิญหน้าที่เกิดขึ้นเป็นประจำมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยมีสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการสื่อสารมากขึ้น เกิดการส่งต่อข้อมูล ข่าวสาร หรือการพูดคุยเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้กลายเป็นส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่เพิ่มขึ้น โดยจุดเริ่มต้นของการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในวัยรุ่นมักเกิดจากความขัดแย้งในโรงเรียน ทำให้การกลั่นแกล้งทางออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน โดยพบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมกลั่นแกล้งทางออนไลน์มากกว่าร้อยละ 50 (Post Today, 2019)

การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ คือ การกระทำที่เกิดจากความตั้งใจทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย โดยที่การกระทำเหล่านั้นกระทำผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Tokunaga, 2010) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความก้าวร้าวโดยใช้เทคโนโลยีในการติดต่อ และผู้กระทำจะกระทำต่อผู้ถูกกระทำหลายครั้งโดยที่ผู้ถูกกระทำยากที่จะรับรู้ได้ว่าใครคือผู้กระทำ (Smith et al., 2008) โดยผู้กระทำจะกระทำเพื่อความสนุกของตัวเอง และจะกระทำแก่คนที่ตนเองรู้สึกไม่ชอบ (Hinduja & Patchin, 2010) ซึ่งเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบทางด้านจิตใจ จนนำไปสู่ความทุกข์ทรมานแก่ผู้ถูกกระทำ โดยที่การกลั่นแกล้งทางออนไลน์พบได้มากในวัยรุ่น ซึ่งปัญหาการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในกลุ่มวัยรุ่นเกิดจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือกลุ่มเพื่อนที่เกิดขึ้นในโรงเรียน จนนำไปสู่การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Steffgen et al., 2011; Vandebosh & Van Cleemput, 2014; Baldry et al., 2015; Shim & Shin, 2016; Barlett et al., 2017; Bai et al., 2020) จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์พบว่า เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่เกิดขึ้นในวัยรุ่น โดยทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาอายุระหว่าง 12-16 ปี โรงเรียนในเขตคลองกิติ ประเทศเกาหลีใต้ พบว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในเชิงบวกมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มากกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในเชิงลบ (Shim & Shin, 2016) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 8-24 ปีที่พบว่า คนที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในเชิงบวก เช่น การเห็นด้วยว่าการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ต่อผู้อื่นเป็นเรื่องที่เหมาะสม และบุคคลนั้นสมควรได้รับ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Barlett et al., 2017) ด้วยเช่นกัน

จากงานวิจัยที่ผ่านมายังพบว่าการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของวัยรุ่น ในการศึกษาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในวัยรุ่นและการตอบสนองต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์พบว่า วัยรุ่นที่การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกต่ำมีความเสี่ยงที่จะมีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Steffgen et al., 2011) ซึ่งในการศึกษาการลดลงของการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกในการศึกษาระยะยาวที่มีสัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในวัยรุ่นอายุระหว่าง 12–15 ปี โดยทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มเดิมที่เว้นระยะห่างเป็นเวลา 1 ปี พบว่า เมื่อมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกในระดับที่สูงจะช่วยลดพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ได้

นอกจากนี้ยังพบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในวัยรุ่น โดยได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีความขัดแย้งกันกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในวัยรุ่น จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในประเทศจีนพบว่า นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีความขัดแย้งกันจะส่งผลต่อพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่มากขึ้น (Bai et al., 2020) ซึ่งในการศึกษากลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 15–17 ปีที่ตกเป็นเหยื่อของครอบครัว ซึ่งเป็นวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน หรือภายในครอบครัวมีการใช้ความรุนแรง เป็นต้น พบว่า ในกลุ่มที่พ่อแม่และแม่ยังคงสถานภาพสมรส แต่มีปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัว มีความความรุนแรงเกิดขึ้นระหว่างพ่อและแม่ รวมถึงแยกกันอยู่และหย่าร้างมีโอกาสสูงที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในวัยรุ่น (Chen et al., 2018) ซึ่งในประเทศไทยได้มีงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวส่งผลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ โดยนักเรียนที่สัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี มีผลต่อพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในระดับที่สูง (Osuwan, 2019)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาในอดีตจึงได้ทำการศึกษาอิทธิพลของเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก และสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีผลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ซึ่งในวัยรุ่นไทยนั้นมีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่มีมากขึ้นในสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยดังกล่าวเพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในวัยรุ่นมากขึ้น และเพื่อเป็นประโยชน์แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก และสัมพันธภาพในครอบครัว ที่มีต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying)

การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ คือ พฤติกรรมที่มีการกระทำผ่านทางออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม เป็นต้น เกิดขึ้นในรูปแบบ การส่งข้อความในเชิงลบ การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นความลับ การคุกคาม การปลอมแปลงตัวบุคคล ซึ่งจะกระทำแบบซ้ำ ๆ โดยตั้งใจหรือจงใจ เพื่อต้องการให้ผู้ถูกกระทำเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี เกิดความรำคาญใจ หวาดกลัวและเกิดความเสียหาย ในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ผู้กระทำมักไม่เปิดเผยตัวตน ผู้ถูกกระทำจึงอาจรู้ว่าใครเป็นผู้กระทำหรือไม่ก็ได้ ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดของ Willard (2005) ซึ่งจำแนกรูปแบบการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ไว้ทั้งหมด 7 รูปแบบ ประกอบด้วย 1. การใช้ข้อความว่าร้าย (Flaming) คือการใช้ข้อความกล่าวถึงผู้อื่นที่ต้องการให้ผู้ถูกกระทำเกิดความเสียหาย ซึ่งเป็นข้อความที่เป็นเท็จไม่เป็นความจริง 2. การก่อกวนทางออนไลน์ (Online harassment) คือการส่งข้อความซ้ำ ๆ หรือการกระทำซ้ำในรูปแบบเดิม ๆ ผ่านทางออนไลน์ จนก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ถูกกระทำ 3. การคุกคามข่มขู่ผ่านทางออนไลน์ (Cyberstalking) คือการใช้ข้อความข่มขู่ผ่านทางออนไลน์ ซึ่งเป็นข้อความที่ผู้ถูกกระทำต้องการทำให้ผู้ถูกกระทำเกิดความหวาดกลัว 4. การหมิ่นประมาท (Denigration) คือการส่งข้อความในทางที่เป็นเท็จ ไม่เป็นความจริง ซึ่งข้อความเป็นข้อความในทางดูหมิ่นหรือต้องการให้เกิดความเกลียดชัง ทำให้ผู้ถูกกระทำเสื่อมเสียชื่อเสียง 5. การปลอมแปลงบุคคล (Masquerade) คือการใช้ชื่อของผู้อื่นกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เช่น การนำไปหลอกลวงผู้อื่น จนทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของจริงเกิดการเสื่อมเสียชื่อเสียง 6. การแพร่ความลับ (Outing) คือการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ได้รับความยินยอมจากตัวบุคคลของข้อมูล ซึ่งผู้ถูกกระทำต้องการให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำ 7. การกีดกันไม่ให้เข้าร่วม (Exclusion) คือการไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มภายในกลุ่มออนไลน์ หรือการตั้งกลุ่มทางออนไลน์โดยไม่ให้ผู้ถูกกระทำรับรู้ เช่น การไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มเฟซบุ๊ก เป็นต้น

เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Attitude toward Cyberbullying)

เจตคติ หมายถึง ความเข้าใจ ความรู้สึกและอารมณ์ ที่เกิดจากการเรียนรู้และเข้าใจในประสบการณ์ หรือเรื่องราวที่ได้รับรู้มาส่งผลให้เกิดเจตคติในแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน และแสดงพฤติกรรมออกมาให้สอดคล้องกับความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ จากนิยามของเจตคติที่หมายถึง ความเข้าใจ ความรู้สึกและอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ที่ได้รับการกลั่นกรองเป็นความคิดที่เกิดขึ้น เกิดเป็นความรู้สึกในเชิงบวกและเชิงลบต่อสิ่งของ บุคคล และสถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ จึงได้นิยามความหมายของเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ คือ ความเข้าใจ ความรู้สึกและอารมณ์ที่มีต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ซึ่งเกิดจากการได้รับประสบการณ์ หรือการได้รับข้อมูลจนเกิดเป็นความเข้าใจในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในเชิงลบและเชิงบวก ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเจตคติตามแนวคิดของ Rosenberg (1960) ซึ่งได้เสนอว่าเจตคติประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1. องค์ประกอบด้านความรู้คิด (Cognitive Component) คือองค์ประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจของบุคคล เพื่อหาข้อสรุปในการประเมินต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ 2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกที่มีต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ส่งผลให้เกิด

ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เพื่อนำมาศึกษาเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาในกลุ่มนักเรียนเพื่อศึกษาเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในเชิงบวก เช่น เห็นด้วยกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์เป็นเรื่องที่เหมาะสมมีผลต่อพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Barlett et al., 2017)

การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก (Empathy)

การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก คือ การเอาใจใส่และรู้สึกร่วม เหมือนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ร่วมด้วย และเรามีความรู้สึกเช่นเดียวกับบุคคลอื่น เสมือนเข้าไปนั่งอยู่ในสถานการณ์ของเขา เป็นความสามารถในการเข้าใจในความคิด ความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถตอบสนองต่อความรู้สึกผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม Davis (1983) ได้เสนอว่าการรู้ซึ่งถึงความรู้สึก ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1. การเข้าใจมุมมองทางความคิด (Perspective – taking Items) เป็นการเข้าใจของบุคคลที่มีต่อผู้อื่น เช่น ฉันพยายามจะเข้าใจในมุมมองของผู้อื่นก่อนที่จะตัดสินบุคคลนั้น คือความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกทางด้านความคิดต่อพฤติกรรม 2. การเข้าใจถึงความรู้สึกผู้อื่น (Empathic concern) คือความสามารถในการเข้าใจในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความปรารถนาดีแก่ผู้อื่น และสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม เป็นการเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น รู้สึกเศร้าหรือยินดีไปกับผู้อื่น จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกที่มีอิทธิพลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ พบว่า ผู้ที่ขาดการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกมีความเสี่ยงที่จะมีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Steffgen et al., 2011)

สัมพันธภาพในครอบครัว (Family Relationship)

สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในครอบครัว โดยที่สมาชิกประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ในบางกรณีรวมถึงเครือญาติที่อาศัยอยู่ร่วมกันด้วย โดยสมาชิกภายในครอบครัวต้องมีความผูกพันกัน มีความเข้าใจกัน และคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงนำไปสู่ครอบครัวที่อบอุ่น และมั่นคง ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดของ Fok et al. (2011) ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของสัมพันธภาพในครอบครัวเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1. การเป็นหนึ่งเดียวกัน (Cohesion) คือการอาศัยรวมกันของสมาชิกในครอบครัวที่มีการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 2. สัมพันธภาพที่ดีต่อกันอย่างลึกซึ้ง (Expressiveness) คือความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจากความไว้วางใจกันเปิดใจในการพูดคุยต่าง ๆ ให้รับรู้แก่กัน สามารถปรึกษาพูดคุยปัญหาของกันและกันได้ 3. ความขัดแย้งภายในครอบครัว (Conflict) คือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวที่ส่งผลต่อความรู้สึกของสมาชิกภายในครอบครัวจนทำให้เกิดผลกระทบตอสัมพันธภาพในครอบครัว จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ พบว่า ครอบครัวที่มีความขัดแย้งกันจะส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและนำไปสู่พฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Bai et al., 2020)

ประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์

จากการศึกษาที่ผ่านมายังพบว่าประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ยังมีผลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์อีกด้วย ในการศึกษาประสบการณ์ถูกการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่มีผลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของนักเรียนในประเทศเยอรมัน (Steffgen et al., 2010) พบว่า ผู้ที่เคยถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มักจะกลายมาเป็น

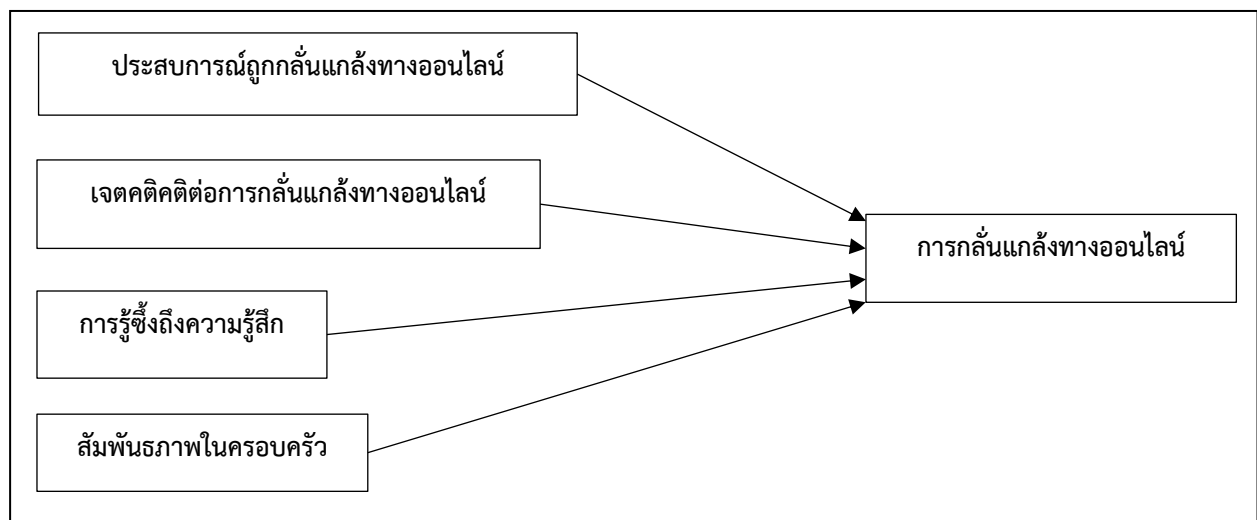
เป็นผู้กระทำ (ร้อยละ 41.4) และมากกว่าครึ่งหนึ่งที่ผู้ที่เคยถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์เคยกระทำการการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในช่วงระยะเวลา 6 เดือนก่อนหน้านี้ (ร้อยละ 52.1) และในการศึกษาการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในประเทศญี่ปุ่น (Udris, 2015) พบว่าผู้กระทำเคยเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มาก่อน เนื่องจากอยากทำกับผู้อื่นเหมือนที่ตัวเองเคยถูกกระทำ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดมาศึกษาได้ดังภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์สูงกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์
2. เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีอิทธิพลทางบวกต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกมีอิทธิพลทางลบต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลทางลบต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างและประชากร

ประชากรในการศึกษา คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2565 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G*Power version 3.1.7 โดยกำหนด Test Family คือ F tests, statistical test คือ Linear multiple regression: Fixed model, R^2 deviation from zero โดยการกำหนดค่าเพาเวอร์ ($1 - \beta$) เท่ากับ 0.95 ค่าอัลฟา (α) เท่ากับ 0.05 จำนวนตัวแปรทำนายเท่ากับ 4 ตัว ค่าขนาดของอิทธิพล (effect size) เท่ากับ 0.06 ผลการคำนวณมีขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม จำนวนประมาณ 315 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ มีจำนวน 314 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยมีเกณฑ์การเข้าร่วมการวิจัยคือ 1. เป็นเพศชายและเพศหญิง 2. เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3. ต้องยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ หากคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์การเข้าร่วมการวิจัยจะถูกคัดออก ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้เข้าร่วมการวิจัยสามารถยุติการเข้าร่วมการวิจัยด้วยตนเองได้ตามความประสงค์ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้จำนวน 314 คน เป็นเพศหญิงจำนวนร้อยละ 78.2 และเพศชายจำนวนร้อยละ 21.8

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามโดยใช้คำถามเลือกตอบ 2 ตัวเลือกคือ ไม่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ และเคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์

2. มาตรการวัดการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยใช้มาตรการวัดการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ข้อคำถามสอดคล้องตามแนวคิดของ Willard (2005) แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 7 องค์ประกอบ คือ 1. การใช้ข้อความว่าร้าย จำนวน 4 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันเคยโพสต์ข้อความที่ใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสมแก่ผู้อื่น 2. การก่อกวนทางออนไลน์ จำนวน 4 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันเคยส่งข้อความซ้ำ ๆ ถึงผู้อื่นเพื่อให้เกิดความรำคาญใจ 3. คุกคามข่มขู่ผู้อื่นผ่านทางออนไลน์ จำนวน 3 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันเคยส่งข้อความเพื่อให้ผู้อื่นรู้สึกหวาดกลัว 4. การหมิ่นประมาท จำนวน 3 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันเคยโพสต์ข้อความที่เป็นภัยและก่อให้เกิดความเกลียดชัง 5. การปลอมแปลงบุคคล จำนวน 5 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันเคยปลอมแปลงเป็นผู้อื่นเพื่อความสนุก 6. การเผยแพร่ความลับ จำนวน 4 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันเคยนำความลับของผู้อื่นที่ได้รับรู้มาไปเผยแพร่ทางออนไลน์ 7. การกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม จำนวน 5 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันเคยชักชวนเพื่อนเข้ากลุ่มไลน์โดยไม่แจ้งให้เพื่อนบางกรูู้ เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เคยเลย จนถึง 5 คือ บ่อยมาก และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคโดยรวม เท่ากับ .90

3. มาตรการวัดเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ โดยผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อให้ข้อคำถามสอดคล้องตามแนวคิดของ Rosenberg (1960) แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความคิด จำนวน 6 ข้อ

ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น การกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีส่วนทำให้ผู้อื่นเสียหาย องค์ประกอบด้านความรู้สึก จำนวน 7 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันรู้สึกผิดหากข้อความที่ฉันส่งทำให้ผู้อื่นเกิดความไม่สบายใจ เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง และและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคโดยรวม เท่ากับ .68 (เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เป็นคะแนนเฉลี่ยจากข้อคำถามเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ทางบวก การแปลความหมายคะแนน ถ้าคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์อยู่ในระดับสูง หมายความว่า ผู้ตอบมีแนวโน้มการตอบสนองการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในทิศทางบวกในระดับสูง)

4. มาตรวัดการรู้ซึ่งถึงความรู้สึก ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อให้ข้อคำถามสอดคล้องตามแนวคิดของ Davis (1983) แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ การเข้าใจมุมมองทางความคิด จำนวน 7 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันคาดการณ์อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นเสมอ การเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่น จำนวน 7 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันรู้สึกอยากช่วยเหลือ เมื่อพบเห็นผู้อื่นอยู่ในสถานการณ์ที่เสียเปรียบ เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง และและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคโดยรวม เท่ากับ .91

5. มาตรวัดสัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยใช้มาตรวัดสัมพันธภาพในครอบครัวที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ข้อคำถามสอดคล้องตามแนวคิดของ Fok et al. (2011) แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1. การเป็นหนึ่งเดียวกัน จำนวน 7 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น สมาชิกในครอบครัวของฉันช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ 2. สัมพันธภาพที่ดีต่อกันอย่างลึกซึ้ง จำนวน 7 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น เมื่อมีปัญหาสมาชิกในครอบครัวจะปรึกษากันเสมอ 3. ความขัดแย้งภายในครอบครัว จำนวน 7 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น สมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง และและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคโดยรวม เท่ากับ .90

มาตรวัดทุกฉบับได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence: IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 และวิเคราะห์ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน จากการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เข้าร่วมการวิจัยคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ปี 2565 เป็นระยะเวลา 3 เดือน ซึ่งเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งสิ้น 314 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้สถิติวิจัย ดังนี้

1. สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งจะใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการนำเสนอข้อมูลเพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 2. สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการ

ทดสอบสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) แบบ Enter

จริยธรรมในการวิจัย

ในการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้เข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และหลังจากงานวิจัยเสร็จสิ้น ข้อมูลทั้งหมดของผู้เข้าร่วมการวิจัยจะถูกทำลาย การวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 28 มีนาคม 2565 (COA No. COA65/011)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 314 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผู้ที่เคยมีประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ 84 คน (26.6%) และผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ 230 คน (72.8%)

ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวแปร (Bivariate relationship) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างของตัวแปรทั้งหมด ในตารางที่ 1 จากผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์เพียร์สันอยู่ระหว่าง -.32 ถึง .30 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างการกลั่นแกล้งทางออนไลน์กับเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์อยู่ในระดับที่สูงและมีทิศทางบวก กล่าวได้ว่า นักเรียนที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในระดับที่สูงจะสัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่สูงด้วย ส่วนการกลั่นแกล้งทางออนไลน์และการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกอยู่ในระดับที่สูงที่มีทิศทางเป็นลบ หมายถึงนักเรียนที่มีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกที่สูงจะสัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่ต่ำ และรองลงมาคือการกลั่นแกล้งทางออนไลน์กับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่ต่ำ

ตาราง 1

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ($n = 314$)

ตัวแปร	1	2	3	4
1. เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์	1			
2. การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก	-.32**	1		
3. สัมพันธภาพในครอบครัว	-.13*	.17**	1	
4. การกลั่นแกล้งทางออนไลน์	.30**	-.31**	-.15*	1
ค่าเฉลี่ย (M)	1.68	4.24	3.59	1.36
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	.34	.46	.63	.40
ค่าสูงสุด	2.14	4.79	4.33	1.80
ค่าต่ำสุด	1.36	3.64	2.78	1.08

หมายเหตุ. * $p < .05$, ** $p < .001$

จากผลการวิเคราะห์สมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) แบบ Enter ในตารางที่ 2 โดยให้ประสบการณ์ถูกการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก และสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นตัวแปรทำนายการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เนื่องจากประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางออนไลน์เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) จึงต้องนำมาแปลงข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์สูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ($\beta = .276, p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก มีอิทธิพลทางลบต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ($\beta = -.275, p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เจตคติการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีอิทธิพลทางบวกต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ($\beta = 0.146, p < .05$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสัมพันธภาพในครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แสดงการตัดสินใจ (R^2) คือ .208

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ตัวแปรที่ทำนายอิทธิพลที่ส่งผลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ($n = 314$)

ตัวแปร	B	SE	β	t	p
(ค่าคงที่)	2.133	.295	-	7.221**	< .001
ประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (0 = ไม่เคย) (1 = เคย)	.252	.052	.276	4.854**	< .001
เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์	.173	.071	.146	2.453*	.015
การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก	-.234	.051	-.275	-4.611**	< .001
สัมพันธภาพในครอบครัว	-.035	.036	-.056	-.983	.327
$R = .456 \quad R^2 = .208$					

หมายเหตุ. * $p < .05$, ** $p < .001$

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก สัมพันธภาพในครอบครัว และการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ โดยมีสมมติฐานว่า ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์สูงกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีอิทธิพลทางบวกต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก และสัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลทางลบต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์

จากผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์สูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Udris (2015) ใน

กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดโอซากะ ประเทศญี่ปุ่น พบว่า ในจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเป็นผู้กระทำในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์เคยถูกกระทำจากผู้อื่นมาก่อน (ร้อยละ 14.3) โดยที่พฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มาจากความรู้สึกที่อยากจะทำกับผู้อื่นบ้างในบริบทที่ตัวเองเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งในการศึกษาของ Wade and Beran (2011) ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศแคนาดา พบว่า ประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ส่งผลต่อพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่เพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาพบว่าเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีอิทธิพลทางบวกต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ Shim and Shin (2016) ที่ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ได้รับแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อนผ่านการส่งข้อความทางแอปพลิเคชันมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในระดับสูงส่งผลให้มีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มากกว่ากลุ่มที่ได้รับแรงกดดันผ่านการส่งข้อความทางแอปพลิเคชันที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในระดับต่ำจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งนักเรียนที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ผ่านการส่งข้อความทางแอปพลิเคชันในเชิงบวกจะมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในกลุ่มผู้รับรู้แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อนในระดับสูงมากกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในเชิงลบ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ผ่านทางแอปพลิเคชันในเชิงบวกมีความสัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ผ่านอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ เช่นกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และยังสอดคล้องกับ Barlett et al. (2017) ที่ได้อธิบายว่า ผู้ที่มีเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในเชิงบวกจะเห็นด้วยต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์

ผลการศึกษาพบว่าความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกมีอิทธิพลทางลบต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Brewer and Kerslake (2015) ที่ทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียนอายุระหว่าง 16–18 ปี ในวิทยาลัยการศึกษาทางตะวันตกเฉียงเหนือของสหราชอาณาจักร พบว่า การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกที่ลดลงมีผลที่อาจจะทำให้การมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์เพิ่มขึ้นในผู้กระทำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกมีผลต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์โดยสมบูรณ์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Wright (2018) ที่ทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียน ในสหรัฐอเมริกา พบว่า เมื่อมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกในระดับที่สูงจะช่วยลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Ang and Goh (2010) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ซึ่งถึงความรู้สึกด้านการคิด และด้านอารมณ์และความรู้สึกในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอายุระหว่าง 12–18 ปี พบว่า นักเรียนที่การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกทางด้านอารมณ์และความรู้สึกต่ำ จะมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกทางด้านความคิดที่ต่ำด้วย ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้จะมีคะแนนการกลั่นแกล้งทางออนไลน์สูงกว่านักเรียนที่มีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกทางด้านความคิด และด้านอารมณ์และความรู้สึกสูง

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในครั้งนี้พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ได้มีอิทธิพลต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เนื่องจากครอบครัวของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวของเด็กในสังคมต่างจังหวัด การแข่งขันไม่มากเท่ากับเด็กในเมือง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่พบว่า chen et al. (2018) ที่ทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียนอายุ 15-17 ปี ในสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่านักเรียนที่ครอบครัวมีปัญหาความขัดแย้งกันในครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มากกว่าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับ

Bai et al. (2020) พบว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งจะส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลการศึกษาที่นักเรียนที่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีการกลั่นแกล้งทางออนไลน์สูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า ครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลของการถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสามารถรับมือกับการกระทำที่ตัวเองถูกกระทำได้ ในส่วนของนักเรียนที่เคยถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ผู้วิจัยขอเสนอว่า ครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการพูดคุยและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้นักเรียนไม่รู้สึกโดดเดี่ยว และมองว่าผู้อื่นควรถูกกระทำเหมือนที่ตัวเองเคยถูกกระทำ

ผลการศึกษาเจตคติต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีอิทธิพลทางบวกต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนควรจัดกิจกรรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบเมื่อถูกกระทำในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและเกิดเจตคติทางลบต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ นำไปสู่การลดลงของการกระทำในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ รวมถึงครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนควรที่จะให้ความเข้าใจในเรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อล้อเลียนผู้อื่น เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและทำให้พฤติกรรมในการล้อเลียนผู้อื่นลดลง

ผลการศึกษาการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกมีอิทธิพลทางลบต่อการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ผู้วิจัยขอเสนอว่า ครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนควรให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ โดยให้ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกแก่ผู้อื่น ให้นักเรียนเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำมาปรับใช้ในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้ และมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่ลดลง อีกทั้งครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนควรให้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้อื่นแก่นักเรียนว่าการกระทำที่ไม่ดีส่งผลต่อความรู้สึกของผู้อื่นในที่ไม่ดี เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงผลกระทบของการเพิกเฉยความรู้สึกของผู้อื่น และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพียงกลุ่มเดียว อยู่ในช่วงวัยรุ่นอายุระหว่าง 12-18 ปี ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในช่วงวัยรุ่นมากขึ้น ในการศึกษารoundต่อไป จึงควรที่จะศึกษาในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และในการวิจัยครั้งนี้ได้สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของนักเรียนเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าควรมีการเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ของนักเรียนในระยะเวลาที่ห่างกัน ซึ่งอาจจะเว้นระยะเวลาให้ห่างกัน 3 เดือน เป็นต้น นอกจากนี้การวิจัยครั้งต่อไปควรมีศึกษาตัวแปรทำนายการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ตัวอื่นเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- Ang, R. P., & Goh, D. H. (2010). Cyberbullying among adolescents: The role of affective and cognitive empathy, and gender. *Child Psychiatry Hum Dev*, 41(4), 387-397.
<https://doi.org/10.1007/s10578-010-0176-3>
- Aoyama, I., Barnard-Brak, L., & Talbert, T. L. (2011). Cyberbullying Among High School Students. *International Journal of Cyber Behavior, Psychology and Learning*, 1(1), 25-35.
<https://doi.org/10.4018/ijcbpl.2011010103>
- Bai, Q., Bai, S., Huang, Y., Hsueh, F.-H., & Wang, P. (2020). Family incivility and cyberbullying in adolescence: A moderated mediation model. *Computers in Human Behavior*, 110.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106315>
- Baldry, A. C., Farrington, D. P., & Sorrentino, A. (2015). Am I at risk of cyberbullying? A narrative review and conceptual framework for research on risk of cyberbullying and cybervictimization: The risk and needs assessment approach. *Aggression and Violent Behavior*, 23, 36-51. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2015.05.014>
- Barlett, C., Chamberlin, K., & Witkower, Z. (2017). Predicting cyberbullying perpetration in emerging adults: A theoretical test of the Barlett Gentile Cyberbullying Model. *Aggress Behav*, 43(2), 147-154. <https://doi.org/10.1002/ab.21670>
- Brewer, G., & Kerlake, J. (2015). Cyberbullying, self-esteem, empathy and loneliness. *Computers in Human Behavior*, 48, 255-260. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.01.073>
- Chan, K. L. (2017). Family Polyvictimization and Elevated Levels of Addiction and Psychopathology Among Parents in a Chinese Household Sample. *J Interpers Violence*, 32(16), 2433-2452. <https://doi.org/10.1177/0886260515592617>
- Chen, Q., Lo, C. K. M., Zhu, Y., Cheung, A., Chan, K. L., & Ip, P. (2018). Family poly-victimization and cyberbullying among adolescents in a Chinese school sample. *Child Abuse Negl*, 77, 180-187. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.01.015>
- Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 113-126. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.113>
- Fanti, K. A., Demetriou, A. G., & Hawa, V. V. (2012). A longitudinal study of cyberbullying: Examining risk and protective factors. *European Journal of Developmental Psychology*, 9(2), 168-181. <https://doi.org/10.1080/17405629.2011.643169>

- Fok, C. C., Allen, J., Henry, D., & People Awakening Team. (2014). The brief family relationship scale: A brief measure of the relationship dimension in family functioning. *Assessment*, 21(1), 67-72. <https://doi.org/10.1177/107319111425856>
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Archives of Suicide Research*, 14, 206-221.
- Lohaphatthanabamrung, A. (2022, March). *Mood Swings in Teenagers*. Department of Mental Health. <https://dmh.go.th/news/view.asp?id=2504>
- Jansen, P. W., Verlinden, M., Dommisse-van Berkel, A., Mieloo, C., van der Ende, J., Veenstra, R., Varchulst, F. C., Jansen, W., & Tiemeier, H. (2012). Prevalence of bullying and victimization among children in early elementary school: Do family and school neighbourhood socioeconomic status matter? *BMC Public Health*, 12, 494. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-494>
- Jolliffe, D., & Farrington, D. P. (2006). Development and validation of the Basic Empathy Scale. *J Adolesc*, 29(4), 589-611. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2005.08.010>
- Manager Online. (2019, November). *5 Causes of Quarrels among Adolescents*. MGROnline. <https://mgronline.com/qol/detail/9620000109048>
- Post Today. (2019, October). *Stop Bullying*. Post Today. <https://www.posttoday.com/lifestyle/603557>
- Rosenberg, M. J. (1960). *Attitude organization and change: An analysis of consistency among attitude components* (Vol. 3). Yale University Press.
- Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *J Child Psychol Psychiatry*, 49(4), 376-385. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x>
- Shim, H., & Shin, E. (2016). Peer-group pressure as a moderator of the relationship between attitude toward cyberbullying and cyberbullying behaviors on mobile instant messengers. *Telematics and Informatics*, 33(1), 17-24. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2015.06.002>
- Steffgen, G., Konig, A., Pfetsch, J., & Melzer, A. (2011). Are cyberbullies less empathic? Adolescents' cyberbullying behavior and empathic responsiveness. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*, 14(11), 643-648. <https://doi.org/10.1089/cyber.2010.0445>

- Tokunaga, R. S. (2010). Following you home from school: A critical review and synthesis of research on cyberbullying victimization. *Computers in Human Behavior*, 26(3), 277-287. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2009.11.014>
- Tudkuea, T., & Laeheem, K. (2014). Development of Indicators of Cyberbullying among Youths in Songkhla Province. *Asian Social Science*, 10(14). <https://doi.org/10.5539/ass.v10n14p74>
- Udris, R. (2015). Cyberbullying in Japan: An Exploratory Study. *International Journal of Cyber Society and Education*, 8(2), 59-80. <https://doi.org/10.7903/ijcse.1382>
- Van Cleemput, K., Vandebosch, H., & Pabian, S. (2014). Personal characteristics and contextual factors that determine helping, joining in, and doing nothing when witnessing cyberbullying. *Aggress Behav*, 40(5), 383-396. <https://doi.org/10.1002/ab.21534>
- Wade, A., & Beran, T. (2011). Cyberbullying: The New Era of Bullying. *Canadian Journal of School Psychology*, 26(1), 44-61. <https://doi.org/10.1177/0829573510396318>
- Wang, J., Iannotti, R. J., & Luk, J. W. (2012). Patterns of adolescent bullying behaviors: Physical, verbal, exclusion, rumor, and cyber. *J Sch Psychol*, 50(4), 521-534. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2012.03.004>
- Willard, N. (2005). *Educator's Guide to Cyberbullying Addressing the Harm Caused by Outline Social Cruelty*. <http://cyberbully.or>
- Wright, M. F., Wachs, S., & Harper, B. D. (2018). The moderation of empathy in the longitudinal association between witnessing cyberbullying, depression, and anxiety. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 12(4), Article 6. <https://doi.org/10.5817/cp2018-4-6>
- Osuwan, H. (2019). *Factors Affecting Cyberbullying Behaviors of Lower Secondary School Students in Thailand* [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository, <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/64771>